

SMAA IAGTTAGELSER OVER
LÆRKE, RØRSPURV OG HORSEGØG

AF

ARTHUR CHRISTIANSEN

Mange Fugle er ikke slet saa sky over for mærkelige og fremmede Ting, som de i Almindelighed antages at være; det gælder blot om, at de ikke faar Mistanke om, at Tingene har noget med Mennesker at gøre. Grunden til den almindelige Mening om Fuglenes Skyhed ligger i, at man kun saa sjældent har Lejlighed til at se dem, naar de ikke tror sig iagttaget af Mennesker; ingen kender i Grunden en Fugl rigtigt, før han har set den under saadanne Forhold. Over for Mennesker viser nemlig de fleste Fugle en Skyhed og Forsigtighed, som er ganske velbegrundet; men mener de sig usete, opfører de sig paa en helt anden Maade. Maaske har Fuglenes store Nysgerrighed tillige en Del at betyde; i alt Fald er der ikke Tvivl om, at Fuglene ikke opfører sig ens, naar de bliver betragtet, og naar de tror sig sikre. Dette har jeg tit lagt Mærke til under Forsøg paa at fotografere forskellige Fugle, saasom Musvitter, Rørspurve, Lærker og Dobbeltbekkasiner.

Jeg havde fundet en Rede af en Lærke, *Alauda arvensis*, og vilde have et Par Billeder af Fuglene, naar de fodrede deres Unger. Derfor lavede jeg et Gemmested tæt ved Reden og krøb derind en Middag, da Solen skinnede. Lærkerne kom ugenert hen til Reden, og da de havde fodret nogle Gange, og jeg havde set dem flyve bort, krøb jeg frem fra mit Gemmested. Uheldigvis sad de lige i Nærheden, og da de saa mig krybe frem saa nær ved deres Rede, blev de helt vilde af Rædsel. Den ene flygtede straks skrigende, medens den anden slæbte sig omkring med udstrakte Vinger og skreg med Lyde, der var helt usædvanlige for en Lærke. Jeg var jo nok klar over, at jeg ikke fik flere Plader fra den Rede, og derfor fjernede jeg straks alle mine Sager.

Næste Dag var Reden tom, og Ungerne laa omkring i Græsset et Stykke derfra, hvor de blev fodrede af de gamle Lærker, som ikke mere turde nærme sig Reden.

En Dag midt i Juli vilde jeg prøve i Hasmark Mose, som ligger ca. 8 km Nord for mit Hjem, at finde en Rede af Rørsanger, *Acrocephalus phragmitis*, med Gøgeunge. I Udkanten af Mosen er der smaa Skove, og ved nogle af disse er der Tagrørpartier, hvor Rørsangerne bor. Først søgte jeg i de nærmeste Rørstykker, hvor jeg fandt flere tomme Reder, og 1 med 3 Æg i, men ingen med Gøgeunge. Hen paa Eftermiddagen kukkede Gøgen i en Skov paa den anden Side af Mosen. Derovre maatte sikkert være Gøgeunger at finde, maaske endog Æg, og saa tog jeg Vejen lige ud gennem Mosen for at komme derover. Omtrent midtvejs stod jeg stille i nogle Minutter og hørte paa en Rørsanger, som sang i et Rørbælte tæt ved. Pludselig fløj en Rørspurv, *Emberiza schoeniclus*, op lige ved Siden af mig. Den fløj et lille Stykke væk og satte sig paa et Siv, medens jeg straks gav mig til at gennemrode Bevoksningen paa det Sted, hvor den kom frem; jeg fandt da Rørspurvereden siddende i en tæt Græstue, 20—30 cm fra Jorden, og indeholdende 4 Æg. 2 af dem var allerede ved at udklækkes, men jeg havde ikke mit Fotografiapparat med, og derfor mødte jeg næste Morgen Kl. 4 for at fotografere Reden. De to Æg var udklækket, og der var Hul paa de to sidste. Saa stillede jeg Kameraet op og tog et Billede af Reden uden at tage tilstrækkelig Hensyn til de svage Lysforhold paa den Tid af Dagen. Pladen blev ganske underbelyst. Tidlig om Morgenen et Par Dage efter var jeg igen ude i Mosen og satte Efterligninger af Kameraet op ved Rørsanger- og Rørspurvereden, og 3—4 m fra Rørspurvereden lagde jeg nogle gamle Sække. Saa forsvandt jeg og haabede, at Solskinsvejret vilde holde sig Søndag over. Om Søndagen blev det naturligtvis Graavejr. Men jeg vilde ikke lade Lejligheden med Rørspurven gaa fra mig, og op paa Formiddagen laa jeg alligevel gemt under Sækken med Snoren til Kameraets Lukker i Haanden og Øjet op til et lille Hul i Sækkene, hvorfra jeg havde fri Udsigt til Rørspurvereden og dens Omgivelser. Saasart jeg var dækket, hørte jeg straks paa Rørspurvenes Piben, at de nærmede sig. Pludselig sad Hunnen i et Siv tæt ved Reden. Derfra fløj den ned til Ungerne og gav dem hver en lille, hvid Orm. Da jeg havde taget en Plade, og Fuglen var væk, krøb jeg frem

og gik et Stykke over i Mosen. Jeg vilde gerne have et Billede af Hannen ogsaa, men ventede til Middag paa, at Solen skulde komme. Det gjorde den ikke, og Kl. 1 laa jeg atter gemt. Hannen sad stadig pibende i Nærheden, men turde ikke komme hen til Reden. Saa kom Hunnen og fodrede Ungerne. Derpaa sad den lidt og saa paa dem og kom antagelig i Tanker om,

Rørspurv ved Reden.

at de frøs; for pludselig steg den op i Reden og bredte sig ud over dem, pillede lidt i Kanten og stoppede »Dynerne« ned omkring dem med Næbbet. I 5 Minutter laa den der og varmede dem. Saa gik den af Reden, og da den fløj, kom den lige hen imod mig og blev væk samtidig med, at jeg mærkede et lille Tryk oven i Hovedet. Den havde sat sig paa Sækken over mit Hoved. Jeg hørte den pibe et Par Gange lige ved mit Øre, før den fløj igen. Jeg blev liggende, medens Ungerne blev fodret nogle Gange, og ventede paa Hannen; men det var stadig Hunnen, som bragte Føden, der hver Gang bestod af smaa, hvide Orme, og saa tog jeg en Plade til af den. Hvorfor Hannen ikke vilde komme hen til Reden, ved jeg ikke. Rimeligvis har den siddet i en Busk tæt ved og set mere, end godt var, da jeg gemte mig første Gang. Dens Opførsel tydede bestemt paa, at

den ikke troede paa de Sække der. Næste Søndag var Ungerne fløjet af Reden.

Saa var det i Høst, paa den Tid, da det store Efteraarstræk af Horsegøg, *Gallinago scolopacina*, gaar igennem Landet. Da er der næsten hver Dag Bekkasiner i de fleste Mergelgrave her omkring. Naar nogen nærmer sig Mergelgraven, flyver de op, saasnt de ser Toppen af en Hat komme frem over Brinkens Græsbræmme, og sjældent lykkes det at faa Øje paa dem, før de er i Luften. Men paa det fede Dynd ved Vandkanten staar utallige smaa Bekkasinspor og fortæller, at Bekkasinerne er i livlig Virksomhed dernede. Og saa fik jeg Lyst til ogsaa at se, hvordan de bar sig ad, naar ingen saa dem.

Ved den stejle Bagkant af en Mergelgrav byggede jeg en Skærm, saa at jeg uset kunde krybe hen og overse hele Mergelgraven gennem et lille Hul i Skærmen. Næste Dag nærmede jeg mig forsigtigt og kiggede gennem Hullet. Det første, jeg saa, var en Stokand, som gik og aad Græs et Stykke oppe paa den flade Forskraaning. Lidt efter lidt fik jeg Øje paa en Dobbeltbekkasin, som kom gaende fra den ene Side af Mergelgraven og bevægede sig hen langs Bredden lige over for mig et lille Stykke ude i Vandet. Den borede ivrigt i Dyndet med det lange, bløde Næb og udførte, ganske som en Stær paa en Græsmark, de samme hurtige, rykvisse Bevægelser.

Et Par Dage efter satte jeg Stativerne til mine Fotografiapparater, et lille Rullefilmapparat og et større Pladekamera, op i Dyndet et lille Stykke fra Vandkanten, og siden kom jeg hver Morgen, naar Vejret var godt, og skruede Apparaterne fast paa Stativerne for at være parat til Middagstimen. Men for Fotograferingen mødte jeg hurtig en Hindring, som jeg ikke havde tænkt paa. Det viste sig, at Bekkasinerne, naar det var Solskin og stille Vejr, simpelthen ikke vilde røre sig i Middagstimerne, særlig naar det tillige var Tordenluft. De fik det aabenbart for varmt. Det opdagede jeg allerede en af de første Gange, jeg kom for at fotografere. Det var en Dag med Solskin, Vindstille og temmelig lavt Luftryk. Jeg havde vel ligget bag Skærmen i 10 Minutter, før jeg opdagede en Bekkasin, som laa ned ved Siden af det lille Apparat. Da den ikke vilde røre sig, var jeg jo nødt til at prøve at faa lidt Liv i den. Jeg begyndte med at hoste og lave Spektakel, men det rørte den ikke en Smule. Saa kastede jeg Sten ud over Skærmen, først ned i Vandet,

efterhaanden helt hen paa Dyndet ved Siden af Bekkasinen, uden at den foretog sig andet end interesseret at følge Stenene med det ene Øje. Men saa blev jeg uforsigtig. Da jeg tog efter en Sten, kom min ene Arm uden for Skærmen, og det kunde Bekkasinen ikke taale at se. Den for op med et hæst Skrig og fløj sin Vej.

Sommetider kunde jeg ligge der en hel Time og gennemgranske Kæret under mig uden at opdage andet levende end Snegle og Iglar nede i Vandet. Og dog kunde der godt ligge to—tre smaa, langnæbbede Vadere omkring paa Bredden, ganske usknelige fra de visne, brune Vandaksblade med lyse Stængler. Naar jeg saa rejste mig for at gaa, fløj de op og forsvandt. En Dag saa jeg, efter en halv Times Søgen med Øjnene, en lille sort Plet, som rørte sig imellem de tørre Planter paa Bredden, og langsomt skelnede jeg Omridsene af en Bekkasin, som laa ned. Dens Øje havde røbet den. En anden Dag var det om-trent Vindstille, og store Skyer trak langsomt hen over Himlen fra Vest. Medens Solen skinnede varmt ned mellem to Skyer, kom jeg hen til Kæret. Der var ikke noget at se. Lidt efter gik Solen væk bag en Sky, og saa kom der en Bekkasin frem af Græsset et Stykke oppe paa Bredden og gik ned til Vandet. Da Solen skinnede igen, gik den straks op i Græsset og lagde sig ned i Skyggen, hvor jeg ikke kunde se andet af den end de lyse Striber hen over dens mørkebrune Hoved. Saadan blev den ved med at gaa op i Skygge, hver Gang Solen skinnede, og det var jo ikke saa heldigt for Fotograferingen.

Det var imidlertid kun, naar det var Solskin tillige med Vindstille, at Bekkasinerne fik det for varmt. Blæste der blot en frisk Vind, var de livlige nok hele Tiden, og paa de Dage kunde jeg prøve Lykken. Det eneste brugelige Billede, jeg dog fik, tog jeg med det lille Apparat en Dag, da der blæste en stærk Vestenvind. Nede i Mergelgraven løb en Bekkasin og stak i Dyndet med Næbbet. Da den gik forbi det lille Apparat et Stykke ude paa Vandplanterne, tog jeg et Billede, uden at den mærkede noget. Lidt efter kom den ud for Pladekameraet, som jeg havde stillet et Stykke ud i Vandet, saaledes at det pegede med Linsen ind over Mudderet, og jeg halede i Snoren saa kraftigt, at Apparatet svingede $\frac{1}{4}$ Omgang paa Stativet. Et Par Hvide Vipstjerter, som ogsaa gik der, forsvandt skyndsomst. Men Bekkasinen gjorde et stort Hop til Siden. Der blev den

staaende en halv Snes Sekunder med sænket Hoved og saa opmærksomt paa den sære, blankøjede Tingest, der havde rørt sig. Saa løb den op i Græsset og gemte sig. Af og til saa jeg en Bekkasin gaa helt ind under Fotografiapparatet og stryge sig op ad Stativet. Undertiden, naar en Bekkasin var mæt efter at have gaaet og ædt hele Formiddagen, kunde den staa længe og pudse Fjerene og kigge op i Luften, indtil den pludselig lettede og forsvandt mod Sydvest uden anden sandsynlig Grund end den, at den pludselig er kommet i Tanker om, at den skulde videre mod Syd.

Sidst i September tog Bekkasintrækket af. Det var ikke hver Dag, at der var Horsegøge i Mergelgravene. Og hen i Oktober var alle de smaa, morsomme Vadefugle rejst mod Syd. Tilbage stod kun Sporene i Mergelgravenes Dynd. Men ogsaa de slettedes hurtigt ud af Efteraarets kolde Regnskyl.

